

אורית פרץ

תקשורת ומציאות

1. מסמך לכתיבת יחידות הלימוד

2. הצעות להערכה חלופית

האזינו לקטע הבא ונסו לתארו על הדף (בציור / קוים / צבעים)

רגע של התנסות...

התחלקו לזוגות ונסו להגדיר:

★ אישה

★ ערבי

ועכשיו...

למי שאין סורק ברקודים,

יש להוריד אפליקציה

QR Code Reader

1. סרקו את אחד משני הברקודים שלהלן.

2. כתבו **3** מאפיינים לדמות האִישה/ הערבי
כפי שעולה מ-10 התמונות הראשונות.

אִישה

ערבי

שפה ומציאות

הנחות היסוד:

- ★ השפה אינה אמצעי ניטרלי לשיקוף העולם/ המציאות .
- ★ קיים יחס בין השפה (מילולית וחזותית) ובין המציאות .
- ★ קיימים גורמים שונים המשפיעים על אופן הסיקור/ השיקוף (למשל: פוליטיים, כלכליים, אידיאולוגיים וכו')

באמצעות יחידה זו תודגם השונות שבתפיסת "מציאות" מסוימת, תוך שימוש במונחים כמו:

מציאות, שפה, אונטולוגיה, אפיסטמולוגיה, מסגור, פרשנות, אובייקטיביות וסובייקטיביות ועוד.

רגע של דוגמא...

מתוך פרסומת לעיתון "מעריב סופהשבוע"

תפיסת המציאות

• תפיסת המציאות היא לעולם מוגבלת ותלויה בגורמים שונים.

למשל **בנמען...**

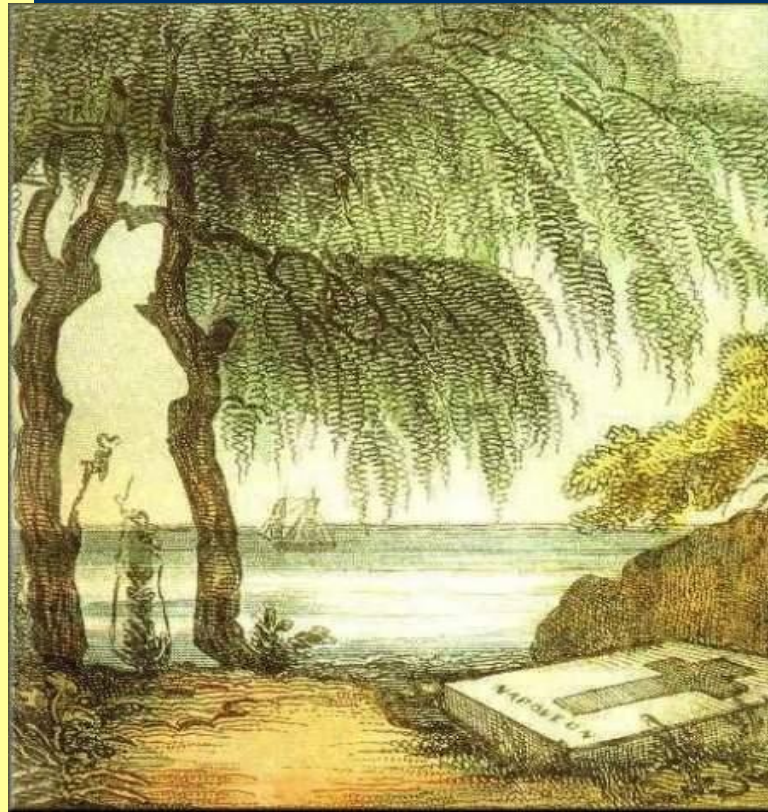
לאיזה כיוון הדלת פתוחה?

תפיסת המציאות

נוף או פרצוף?

תפיסת המציאות

2 עצים או נפוליאון מביט בקבר של עצמו?

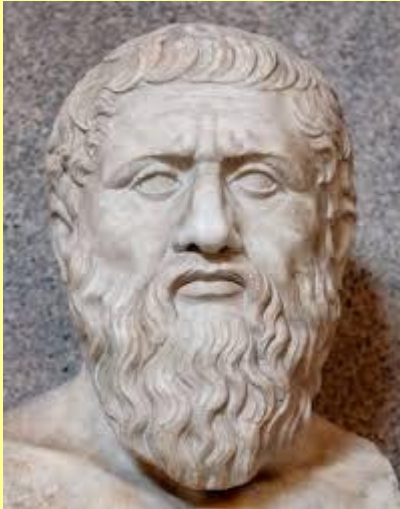

אנשים שונים חווים ומפרשים מסר בצורה שונה
ומכאן מגבשים תפיסת מציאות שונה .

למשל: ראינו שהחושנים עלולים לתעתע בתפיסת המציאות שלנו.

ולמשל ...

משל המערה

- ★מה סיפור המשל?
- ★מה הנמשל? מה הבנתם?
- ★למה האנשים במערה לא מאמינים לחברם החופשי?
- ★האם הם יודעים שהם לא חופשיים?
- ★באיזו מערה אתם נמצאים? (חווים את המציאות בצורה חלקית/ מוגבלת/ כוזבת)
- ★מה המשל מנסה לומר לנו על חיינו?

משל המערה

משל המערה מדמה מציאות של בערות, בה אנשים נותרים חשוכים אם אינם זוכים לגילוי זיו אורה של החוכמה. גם כאשר יש מי שבא לגאול אותם מבערותם, האנשים אינם רוצים להשתחרר מהבורות, הם נמשכים אליה ושמים בה את מבטחם. עפ"י אפלטון, רוב בני האדם מסתפקים בעולם הצללים, לא מחפשים/ מתקשים לחפש אחר האמת - כלומר מה מטיל את הצללים.

אמצעי התקשורת למשל משקפים את ערכי המעמד השליט ומשרתים את האינטרסים שלו, ובכך נוטלים על עצמם תפקיד מרכזי בהנצחת יחסי הניצול הקיימים בין המעמד השליט לבין המעמדות הנשלטים. הם משכנעים את הנשלטים שהמצב הקיים פועל לטובתם, כדי שהיציבות החברתית תישמר.

אם-כן כולנו שרויים בתוך מצב מסוים הכפוי (?) עלינו.
האם יש אכן דרך להתעלות מעליו?
נניח שנצליח ונתוודע לאשליה הקיומית, האם אכן יש לנו דרך להשתחרר ולגלות
את העולם האמיתי? איך אנחנו יכולים להיות בטוחים שבאמת 'יצאנו מהמערה' או
אולי פשוט נכנסנו למערה אחרת?
או שמא הנדרש מאיתנו זה עצם החיפוש, ולא המסקנה הבאה בעקבותיו...

מומלץ להקרין לתלמידים את הסרט "המופע של טרומן"

בקיצור, אז מה היה לנו?

האם יש עולם ממשי שהוא בלתי תלוי בידע שלנו לגביו?

אונטולוגיה – המציאות, 'מה שישנו באמת', מה שאנו יכולים לדעת על העולם. 'תורת היש'. באה מהמילה "היות" (נגזרת מן המילה היוונית "קיום").

אפיסטמולוגיה – איך אנחנו תופסים את מה שקיים, 'תורת ההכרה', הדרך שבה יודעים את מה שאנחנו יודעים על העולם. עמדה אפיסטמולוגית משקפת את דעת החוקר/הנמען/אני על מה שאנו יכולים לדעת על העולם וכיצד נוכל לדעת זאת.

לדומא: הבדלים בין נשים וגברים (מיגדרים) – יש שיטענו כי קיימים הבדלים מהותיים בקיום בין גברים לנשים בכל מקום. לעומתם, יש שיטענו כי ההבדלים הללו הם תוצר של המשטר הפטריארכאלי שבו השליטה הגברית מעצבת את תרבות החברה ואת ערכיה.

יש פער בין אונטולוגיה לאפיסטמולוגיה - כלומר, בין תפיסתנו והבנתנו את המציאות, את העולם, לבין "העולם האמיתי".

כשאנו תופסים דבר מה הקיים מחוץ לנו, אין זה אלא רק ייצוג שלו - ואופן הייצוג יכול להיות בדרגות מהימנות שונות, אך לעולם אין הייצוג זהה לדבר עצמו.

כל נושא בתוה"ל מוצג בטבלה

נושאי לימוד + הקצאת שעות	סוגיות ומוקדי הוראה	מושגים	הצעות דידקטיות מומלצות	התנסות מעשית פעילויות מומלצות
מהי מציאות? משל המערה 6 ש"ש	האם יש מציאות אובייקטיבית? תפיסת המציאות היא לעולם מוגבלת ותלויה בגורמים שונים * מוען: יש כוונה העומדת מאחורי האופן בו מוצגת המציאות (המסר) על ידי המוען. * נמען: אנשים שונים חווים ומפרשים מסר בצורה שונה. (למשל: החושים עלולים לתעתע בתפיסת המציאות שלנו).	* חושים * תעתועי ראייה * אובייקטיבי * סובייקטיבי	מומלץ לפתוח את הוראת הנושא בהתנסות חוייתית המשלבת שימוש בחושים ומזמנת נקודות מבט שונות. למשל: ראיה + שמיעה סרטון פרסומת- מציאות חלקית: הקרנה של סרטון פרסומת/תוכנית טלוויזיה/ ראיון- עם פס הקול ופעם נוספת ללא פס קול. השוואה ניתוח והבנה של מגבלות החושים	
התהליך התקשורתי 2 ש"ש	מרכיבי התהליך התקשורתי הגדרה בסיסית של מודל פשוט/קווי של התהליך התקשורתי	מוען, מסר, נמען	איתור וניתוח של מרכיבי התהליך התקשורתי באמצעי התקשורת בהם משתמש הלומד באופן אישי (למשל: ווטסאפ, פייסבוק. אינסטגרם...).	

הצגת מערך שיעור

★בתחילת כל מפגש יוצג הנושא של המפגש הקודם כיחידת הוראה.

★יחידת ההוראה וכל הנלווה (קישורים/מצגות...) יתוקנו במידת הצורך לאחר הפרזנטציה בהשתלמות ויישלחו באימייל לכל המשתלמים (עד שבוע מיום המפגש)

פירוט	רכיב
	שמות המורים המציגים
תקשורת- תכנית חדשה תקשורת שפה ומציאות	תחום הדעת
	נושא השיעור
	בבליוגרפיה
	קהל יעד
	מסגרת זמן
	מטרות הוראה בתחום התוכן (מטרות אופרטיביות בהתאם לתחום הדעת – הישגים נדרשים, מושגים)
	תיאור מהלך צפוי של הוראת הנושא. (יש לפרט את מרכיבי השיעור. לפחות שני מרכיבים מקוונים. למשל: פתיחה עם סרטון הקנייה בעזרת מצגת, דיון , יישום... את הפריטים המקוונים יש לקשר, במקום המתאים ברצף השיעור, בעזרת קישור טקסטואלי)
	הרחבת הלמידה מעבר למקום ולזמן (הפניות- קישורים להעשרה ולהמשך למידה באמצעים מקוונים לפחות שניים)
	המשימה לתלמיד (ניסוח המשימה לתלמיד, הנחיות לביצוע, קישורים למקורות מידע רלוונטיים, מקום הכלי המתקשב לשם אינטראקציה מקוונת ותוכנה בתהליך הלמידה)
	תוצר מצופה (רצוי מתקשב אישי או שיתופי, שמעיד על ביצועי הבנה)
	הערכת התוצר (הערות לתיקון והחזרה למורה, סיכום רפלקטיבי של הלומד, הערכת עמיתים...)